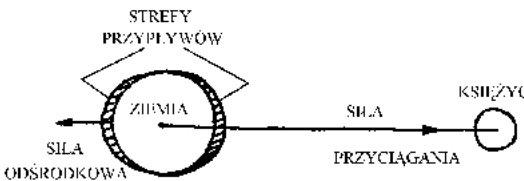
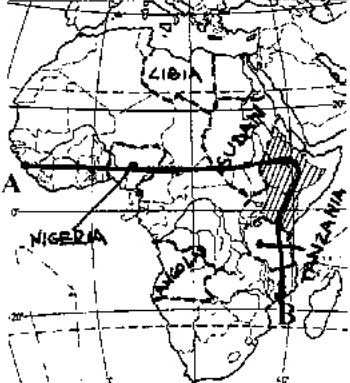

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ARKUSZA II

Nr zadania	Przewidywana odpowiedź	Liczba punktów	Kryterium zaliczenia
35.	I. Bazalt to skała, która powstaje z wylewów lawy na powierzchnię ziemi, stąd możemy stwierdzić, że skały w głębi ziemi są w stanie płynnym oraz określić ich skład chemiczny. II. W czasie powstawania lodu lodowcowego, zostaje w nim uwięzione powietrze atmosferyczne, którego skład jest odzwierciedleniem ówczesnego składu chemicznego atmosfery.	2	Za uzasadnienie każdego związku po 1 pkt
36.	1. SŁOŃCE, 2. JOWISZ, 3. ZIEMIA, 5. KSIĘŻYC, 6. PLANETOIDA, 7. METEORYT.	2	Za poprawne wpisanie określeń 1, 2 i 3 1 pkt 5, 6 i 7 1 pkt Za poprawne wpisanie trzech niekolejnych określeń (np. 2, 5, 7) 1 pkt
37.	1 – C, 2 – A, 3 – B, 4 – E, 5 – D.	3	Za poprawne przyporządkowanie dwóch liter 1 pkt trzech 2 pkt czterech lub pięciu 3 pkt
38.		4	Za zróżnicowanie wielkości Ziemi i Księżyca 1 pkt za zaznaczenie jednej strefy przypiywu wraz zaznaczeniem strzałką siły przyciągania .. 1 pkt za zaznaczenie drugiej strefy przypiywu wraz z zaznaczeniem strzałką siły odśrodkowej. 1 pkt za opis rysunku – Księżyc, Ziemia, strefy przypiywu 1 pkt
39.	Np.: 1. Pływy morskie wykorzystuje się już do produkcji energii elektrycznej w elektrowniach zlokalizowanych w strefach wysokich pływów morskich. 2. Duża amplituda pływów utrudnia a nawet uniemożliwia dotarcie statkom do portów morskich w czasie odpływu. 3. Odpływ umożliwia zbieranie owoców morza.	2	Za podanie każdego poprawnego przykładu 1 pkt Maksymalnie 2 pkt
40.	Gdańsk, 1 – D, 2 – A, 3 – C, 4 – F, 5 – E, 6 – B	3	Za prawidłową nazwę miasta 1 pkt za poprawne uzupełnienie elementów 1 i 2 1 pkt elementów 3, 4, 5 i 6 1 pkt
41.	I. Białystok – Kraków – Gdańsk – Wrocław II. Gdańsk – Białystok – Wrocław – Kraków III. Kraków – Wrocław – Białystok – Gdańsk	3	Za każdy poprawny szereg po 1 pkt
42.	Poprawne uzupełnienie mapy izoliniami 10, 15 i 20 hPa	2	Za poprawne wykreślenie, z niewielkimi odchyleniami wszystkich izolinii 2 pkt za wykreślenie ze znacznymi odchyleniami lub błędne wykreślenie jednej a poprawne dwóch 1 pkt
43.	Punkt X – 30 hPa, Wilgotność względna = $\frac{30 \text{ hPa}}{40 \text{ hPa}} \times 100\% = 75\%$	2	Za poprawny sposób obliczania 1 pkt za poprawny wynik 1 pkt
44.	Obszar „A” leży w głębi kontynentu azjatyckiego, gdzie dociera niewielka ilość wilgoci z oceanu. Obszar „B” leży na równiku, gdzie wysoka wilgotność powietrza wynika z dużego parowania wywołanego wysoką temperaturą powietrza.	2	Za poprawne uzasadnienie dla każdego z obszarów po 1 pkt

45.	A. Skorupa ziemska ma większą grubość w obrębie kontynentów niż w obrębie oceanów. B. Skorupa ziemska w obrębie kontynentów składa się z dwóch warstw – bazaltowej i granitowej, a w obrębie dna oceanicznego tylko z warstwy bazaltowej. C. Im większa odległość od strefy ryftowej (rozrywania) tym dno oceaniczne jest starsze.	3	Za każdą poprawnie sformułowaną prawidłowość po 1 pkt
46.	Np.: Na północy płyta afrykańska zderza się z płytą euroazjatycką i zanurza się pod nią (subdukcja). Będą się tu ciągle zdarzać trzęsienia ziemi i wybuchy wulkanów oraz będą się ciągle wypiętrzać góry sfałdowane w strefie M. Śródziemnego. Na wschodzie Afryki płyta afrykańska rozchodzi się z płytą somalijską wzdłuż afrykańskich rowów ryftowych. Rowy te będą się poszerzać aż zostaną zajęte przez morza. W tej strefie także są i będą ciągle aktywne zjawiska sejsmiczne i wulkaniczne. Wschodnia część Afryki oderwie się od reszty kontynentu tworząc „nowy Madagaskar”. Poszerzy się Morze Czerwone.	5	Za uwzględnienie w odpowiedzi: - kierunku ruchu płyty afrykańskiej 1 pkt - zderzenia z płytą euroazjatycką i wypiętrzenia gór w strefie M. Śródziemnego 1 pkt - rozrywania części wschodniej Afryki 1 pkt - powstania oceanu (morza) w strefie rozrywania 1 pkt - poszerzania Morza Czerwonego 1 pkt
47.	Np.: Widoczny na fotografii zbiornik wodny powstał w zagłębieniu terenu. Rozwój roślinności wodolubnej prowadzi do jego zarastania i wypełniania osadami. Rozwój roślinności wodolubnej utrzymującej się na powierzchni zbiornika doprowadzi do zamknięcia pod nią soczewki wody. Proces zarastania jeziora zaczyna się od brzegów, gdzie jest płycej. W wyniku rozwoju życia oraz rozkładu szczątków organicznych woda staje się mętna i uzyskuje odczyn kwaśny. Roślinność drzewiasta porasta tereny o mniejszej wilgotności. Z obumarłych szczątków roślin tworzą się torfy. W strefie zbiornika utrzymuje się wysoka wilgotność powietrza atmosferycznego.	3	Za każde poprawne, wzajemne oddziaływanie na siebie elementów środowiska przyrodniczego po 1 pkt Maksymalnie 3 pkt
48.	Np.: 1. Na obszarze Żuław wody podziemne występują w dwóch poziomach, na wysoczyźnie jest tylko jeden poziom. 2. Wody, które występują w obrębie obu krain geograficznych, na wysoczyźnie mają zwierciadło swobodne, natomiast na Żuławach są pod ciśnieniem hydrostatycznym.	2	Za określenie każdej różnicy lub podobieństwa wód podziemnych po 1 pkt
49.	1. – D, H; 3. – A, G; 2. – C, E; 4. – B, F;	3	Za prawidłowe przyporządkowanie trzech – czterech liter 1 pkt pięciu – sześciu 2 pkt siedmiu – ośmiu 3 pkt
50.	b), c)	2	Za każde poprawne podkreślenie po 1 pkt Podkreślenie więcej niż dwóch odpowiedzi 0 pkt
51.	1. Pojezierze Suwalskie; 2. Sudety; 3. Równina Tucholska; 4. Żuławy Wiślane; 5. Wyżyna Lubelska; 6. Kotlina Biebrzańska	4	Za prawidłowe przyporządkowanie trzech krain 1 pkt czterech 2 pkt pięciu 3 pkt sześciu 4 pkt
52.	Np.: I. Wycinanie przez wieki pod pola uprawne, głównie lasów liściastych, które rosną na glebach bardziej	2	Za każde poprawnie sformułowane uzasadnienie po 1 pkt

	urodzajnych. II. Sadzenie, szczególnie po II wojnie światowej przede wszystkim drzew liściastych, które szybciej rosną, dzięki czemu można je szybciej również ścinać. III. Zalesianie, głównie sosną, aktualnie istniejących odłogów na glebach piaszczystych.		
53.	Poprawne zakreskowanie terytoriów Etiopii i Kenii, jak na mapie w zadaniu 54.	1	Za poprawne zakreskowanie obu państw 1 pkt
54.	Wniosek: W Afryce Pn. i na wschodnim jej wybrzeżu dominuje islam, a w Afryce Pd. chrześcijaństwo.	2	Za wykreślenie poprawnej linii przecinającej Nigerię, Sudan, Etiopię, Kenię, Tanzanię i Mozambik 1 pkt Za sformułowanie poprawnego wniosku 1 pkt
55.	Np.: 1. Kobiety mają mniejsze prawa niż mężczyźni, np. mają mniejsze możliwości kształcenia się, prawa wyborcze. 2. Islam odrzuca kulturę zachodnią, uwidacznia się to np. w negowaniu konsumpcyjnego stylu życia, nastawionego na zabawę i swobodne kontakty towarzyskie. 3. Prawo religijne jest często stosowane ponad prawem świeckim, przykładem jest stosowanie o wiele surowszych kar niż zapisane są one w prawie cywilnym.	3	Za każdy poprawny przykład po 1 pkt
56.	Np.: - Prawo koraniczne powinno zostać złagodzone. Stosuje ono bowiem bardzo drastyczne kary, co wywołuje krwawe zamieszki wśród wyznawców innych religii i sprzeciw cywilizowanych państw zachodnich. Złagodzenie tego prawa spowoduje wyciszenie sprzeciwów i zamieszek. - Prawo koraniczne może być egzekwowane tylko wobec wyznawców islamu. Kraj zamieszkują także wyznawcy innych religii. Jeżeli prawo jednej z religii wyznacza normy życia ludziom o innych zasadach to zawsze prowadzi to do konfliktów. Jeśli prawo koraniczne nie będzie narzucane wszystkim mieszkańcom kraju, nie będzie dochodziło do konfliktów. - Zrównanie praw kobiet z prawami mężczyzn. Umożliwi to zdobywanie przez nie wykształcenia i pracy. - Rozwój gospodarczy państwa. Wzrost gospodarczy przekłada się na wzrost zamożności obywateli, a polepszenie ich bytu powoduje, że ustają konflikty, których podłożem jest bezrobocie i wynikająca z tego bieda oraz względy religijne.	4	Za każdą logicznie sformułowaną propozycję po 1 pkt za każde logiczne uzasadnienie po 1 pkt Maksymalnie 4 pkt
57.	Import: Japonia, Korea Płd., Włochy (Niemcy, Polska) Surowce własne: Chiny, USA, Rosja, (Ukraina, Indie, Brazylia)	2	Za poprawne wymienienie dwóch importerów 1 pkt Za poprawne wymienienie dwóch państw, posiadających własne złoża rud..... 1 pkt Podanie większej ilości krajów importerów lub

			posiadających surowiec, w tym jednego i więcej błędnych 0 pkt
58.	1. A B – Ruda Śląska, Dąbrowa Górnicza; 2. C – Szczecin; 3. D – Stalowa Wola; 4. E F – Częstochowa, Ostrowiec Świętokrzyski; 5. G – Kraków; 6. H – Warszawa.	4	Za prawidłowe przyporządkowanie trzech miast..... 1 pkt czterech 2 pkt pięciu – sześciu 3 pkt siedmiu – ośmiu 4 pkt
59.	Np.: Wielkość produkcji stali nie może być wskaźnikiem poziomu rozwoju gospodarczego państwa, gdyż hutnictwo zalicza się do tradycyjnych gałęzi przemysłu, a nie do przemysłu nowoczesnych technologii.	2	Za określenie, że nie jest wskaźnikiem 1 pkt za podanie logicznego argumentu 1 pkt
60.	3. Europa Zachodnia; 4. Ameryka Łacińska; 5. Kraje muzułmańskie; 6. Australia.	2	Za dwa poprawne przyporządkowania 1 pkt trzy – cztery 2 pkt
61.	Kanada, np.: Przemieszczanie ludności z centrów miast powoduje rozrost mieszkalnych dzielnic peryferyjnych (willowych) Afryka Środkowa, np.: Wędrowka ubogiej ludności wiejskiej do miast powoduje rozwój biednych dzielnic peryferyjnych (slumsów).	2	Za każde poprawne wskazanie migracji ludności w podanym regionie lub kraju po 1 pkt
62.	Np.: A. Za: Zostanie rozwiązany problem składowania śmieci. Przeciw: W czasie spalania śmieci mogą dostawać się do powietrza szkodliwe substancje. B. Za: Zostanie obniżony koszt budowy i eksploatacji budynku, ponieważ na mniejszej powierzchni może działać więcej użytkowników. Przeciw: Wysokie budynki przesłaniają promienie słoneczne, panujący półmrok niekorzystnie oddziałuje na ludzki organizm. C. Za: Zostaną zapewnione płynniejszy przepływ ruchu samochodowego i likwidacja korków. Przeciw: Budowa takich dróg jest bardzo ograniczona, a czasem niemożliwa z powodu gęstej zabudowy w centrum miasta. Konieczność wyburzania budynków pod budowę dróg. Zwiększone zanieczyszczenie powietrza hałasem i spalinami.	6	Za każdy poprawny argument po 1 pkt Maksymalnie 6 pkt
63.	Np.: 1. Jest to region, w którym w wyniku spalania węgla brunatnego środowisko przyrodnicze zostało poważnie zdegradowane. Konieczne są wspólne działania mające na celu poprawę jego stanu. 2. W regionie w wyniku zamykania kopalń utraciło pracę wielu górników. Należałoby współpracować w kwestii tworzenia miejsc pracy w regionie. 3. Dorzecze górnej Odry znajduje się na terenie Czech i Polski. Rzeka ta niesie ze sobą poważne zagrożenia powodziowe. Współpraca w ich ograniczeniu jest wręcz konieczna. 4. W wyniku zmiany granic państwowych duże grupy ludności znalazły się poza ojczyznami, tworząc mniejszości narodowe. Należy współdziałać w celu utrzymania tradycji kulturowych tych grup.	4	Za każde poprawne uzasadnienie po 1 pkt
64.	1 – P, 2 – P, 3 – F; 4 – P; 5 – P, 6 – F.	3	Za trzy poprawne wskazania 1 pkt cztery 2 pkt pięć – sześć 3 pkt

65.	Np.: 1. Czystsze środowisko przyrodnicze, jeden z najmniej skażonych regionów Polski. 2. Tradycyjne metody chowu i upraw, oparte na naturalnych paszach oraz nawozach. 3. Duży areal naturalnych łąk i pastwisk.	2	Za każdy poprawny argument po 1 pkt Maksymalnie 2 pkt
66.	Np.: - Ograniczenie i zakaz importu mięsa wołowego z krajów Europy Zachodniej. - Zakaz importu pasz wytwarzanych na bazie mączki kostnej, w krajach zachodnioeuropejskich - Ścisła kontrola weterynaryjna. - Likwidacja zakażonych stad bydła.	2	Za każde poprawne działanie po 1 pkt Maksymalnie 2 pkt
67.	1 – C, 4 – F, 2 – D, 5 – A, 3 – B, 6 – E.	3	Za trzy poprawne wskazania 1 pkt cztery 2 pkt pięć – sześć 3 pkt
68.	Japonia: 416,7 – 337,3 = 79,4 mld \$ Nigeria: 17,3 – 11,6 = 5,7 mld \$ Porównanie (różnica): 73,7 mld \$:	2	Za poprawne obliczenie bilansu handlowego dla obu państw 1 pkt za obliczenie różnicy bilansu 1 pkt
69.	1 – P, 4 – F, 2 – P, 5 – F, 3 – F, 6 – P.	3	Za trzy poprawne wskazania 1 pkt cztery 2 pkt pięć – sześć 3 pkt
70.	Np.: Japonia eksportuje głównie wyroby przemysłowe, maszyny i urządzenia, środki transportu, a importuje przede wszystkim wyroby przemysłowe, ale również paliwa i surowce oraz towary rolno-spożywcze. Struktura eksportu wynika z wysoko rozwiniętego w Japonii przemysłu nowoczesnych technologii. Import tego kraju jest wynikiem braku surowców mineralnych, koniecznych do funkcjonowania gospodarki. Przy dużej liczbie ludności i niezbyt korzystnych warunkach przyrodniczych dla rolnictwa musi sprowadzać towary rolne a także wyroby, których sama nie wytwarza. W strukturze eksportu Nigerii dominują paliwa. Importowane są przede wszystkim produkty przemysłowe. Struktura handlu zagranicznego wynika stąd, że kraj ten posiada bogate złoża ropy naftowej. Będąc krajem słabo rozwiniętym gospodarczo, o dużej liczbie ludności, nie może eksportować wyrobów przemysłowych, bo ich nie wytwarza lub towarów rolno-spożywczych, których także brakuje. Z tego powodu importuje te asortymenty wyrobów.	4	Porównanie struktury eksportu ze strukturą importu – za każdą różnicę lub podobieństwo 1 pkt Maksymalnie 2 pkt za podanie argumentu uzasadniającego strukturę importu 1 pkt za podanie argumentu uzasadniającego strukturę eksportu 1 pkt